

TELŠIUOSE rugsėjo 29–spalio 6 dienomis vykęs tarptautinis teatrų festivalis „TEATRAdimai“ kvietė atrasti teatrą, o jį radus – ieškoti naujų jo formų

Šių metų rugsėjo 29–spalio 6 d. Telšiuose vyko trečiasis čia veikiančio Žemaitės dramos teatro organizuojamas teatrų festivalis „TEATRAdimai 2022“. Šį kartą jis jau buvo tarptautinis. Pasidalinti mintimis apie festivalį pakvietėme Telšių Žemaitės dramos teatro vyr. režisierių Donatą ŽILINSKĄ.

– „TEATRAdimus“ 2018 m. inicijavote Jūs ir Jūs esate pagrindinis šio projekto kuratorius. Kodėl toks festivalis Telšiuose atsirado ir kokie buvo pirminiai tokio projekto tikslai bei uždaviniai?

– Telšių Žemaitės dramos teatre režisierė Laimutė Pocevičienė jau daug metų organizuoja vaikų ir jaunimo teatrų festivalį „Teatras – Tautos sparnai“. Man pradėjus dirbti šiame teatre, natūraliai susidėliojo poreikis rengti

ir suaugusiųjų teatro festivalį, tuo labiau, kad buvome kviečiami dalyvauti kitų teatrų organizuojamuose festivaliuose, kuriuose spektaklius rodydavo suaugusieji. Tad... Bendru teatro specialistų ir vadovų sutarimu nusprendėme kas du metai Telšiuose organi-

zuoti suaugusiųjų teatro festivalį. Dabar vienais metais pas mus vyksta vaikų ir jaunimo teatrų festivalis „Teatras – Tautos sparnai“, o kitais – suaugusiųjų teatrų festivalis „TEATRAdimai“.

(Nukelta į 14 p.)

Scena iš festivalyje parodyto K. Harding spektaklio „Dvi seserys“ premjeros (rež. D. Žilinskas). Vaidina (iš kairės): Rasa Stankevičiūtė ir Julija Kneitienė

Scena iš Klaipėdos Jaunimo teatro jaunimo kūrybinės grupės spektaklio „Graži ir ta galinga: mimosos ir sirenos“

Galbūt skambės pragmatiškai, bet 2018 m. sudalyvauti pirmajame „TEATRadimų“ festivalyje buvome pasikvietę tuos teatrus, kurie paskutiniaisiais metais į panašius renginius buvo kvietęsi mus, t. y. Skuodo kultūros centro Žemaičių teatrą, Anykščių kultūros centro teatrą bei Priekulės Ernsto Vilcherto teatrą. Be abejo, tąsyk teatro mėgėjai pamatė ir mūsų teatro spektaklį.

Šio festivalio tikslas ir šūkis – „Atrasti teatrą, o

Scena iš Telšių Žemaitės dramos teatro premjerinio spektaklio – M. Faure „Velniškas pasiūlymas“ (rež. B.Tserediani)

jį radus – ieškoti naujų jo formų“. Organizuodami jį siekiame Telšiuose plėtoti suaugusiųjų teatrų tradicijas, skatinti vietos gyventojus domėtis ne tik mūsų miesto, bet ir kitų teatrų veikla.

– Ar rengdami antrąjį ir šių metų festivalį, jo pagrindinius tikslus, uždavinius koregavote, jei taip, ką konkrečiai? Kuo šis, trečiasis festivalis, savo koncepcija buvo naujas?

– Po sėkmę lydėjusio ir pasiteisinusio pirmojo festivalio pradėjome ruošti antrajam. Jautėme poreikį išplėsti festivalio programą ir taip žiūrovams sudaryti galimybę pamatyti kuo daugiau savo žanrais skirtingų spektaklių. Planavome pasikviesti ir užsienio teatrų kolektyvų. Pagrindinio festivalio tikslo nekeitėme, tačiau atsirado siekis apjungti mėgėjišką ir profesionalų teatrą, kad festivalio metu žiūrovai pamatytų ir profesionalių teatrų spektaklių.

Ruošdamiesi 2020 m. festivaliui parengėme projektą, paraišką dėl dalinio finansavimo pateikėme Lietuvos kultūros tarybai. Jos ekspertai teigiamai įvertino mūsų projektą, jo įgyvendinimui skyrė dalį reikalingų lėšų. Gavę jų, jau turėjome galimybę į festivalį pasikviesti ne tik Lietuvos mėgėjų ir profesionalų, bet ir užsienio teatrų kolektyvų. Tačiau... Prasidėjo COVID-19 pandemija ir sumanymo sulaukti kolektyvų iš užsienio šalių teko atsisakyti. Bet tada išplėtėme festivalio programą iki aštuonių dienų (pirmasis festivalis truko penkias dienas) ir į festivalio programą įtraukėme ne tik scenos mėgėjų, bet ir dviejų profesionalių teatrų spektaklius. Taip pirminė festivalio koncepcija – kviešti į festivalį tik teatrus, su kuriais glaudžiai bendradarbiaujame, peraugo į kokybiškesnio kūrybinio produkto pristatymą festivalio metu.

Kadangi norėjome, kad festivalis taptų tradiciniu, labiau išskleistų sparnus, šiais metais surengėme trečiąjį, jau tarptautinį, teatrų festivalį. Šį kartą jis vyko dešimt dienų, buvo parodyta net trylika spektaklių. Džiaugiuosi, kad, be mėgėjų teatrų, su kuriais glaudžiai bendradarbiaujame, savo spektaklius parodė ir valstybiniai Šiaulių bei Panevėžio Juozo Miltinio dramos teatrai (taip festivalis išaugo iki respublikinio lygio). Na o renginyje sudalyvavus teatrams iš užsienio šalių (Sakartvelo ir kaimyninės Latvijos), „TEATRadimai 2022“ tapo tarptautiniu teatrų festivaliu.

– Kokie dabar yra kolektyvai, kuriuos kviečiate dalyvauti festivalyje, atrankos principai?

– Kalbant apie mėgėjiškus teatrus, kaip minėjau anksčiau, kviečiame tuos kolektyvus, kuriuos geriausiai pažįstame. Lietuvos mėgėjų teatrų režisieriai tarpusavyje bendrauja, lankosi vieni kitų renginiuose, spektakliuose, tad žino, ką kiekvienas teatras kuria. Pamatę mus sudominusius spektaklius, kviečiame kolektyvus juos parodyti Telšių Žemaitės dramos teatre.

Tokiuose festivaliuose, kokius organizuojame mes, svarbu, kad jų metu būtų rodomi skirtingų žanrų, vienas į kitą nepanašūs spektakliai. Tai suponuoja jau pats mūsų renginio tikslas, kaip jau minėjau, – „Atrasti teatrą, o jį radus – ieškoti naujų jo formų“.

Su profesionaliais teatrais yra truputį sudėtingiau.

Mes bet kuriuo atveju, norėdami realizuoti savo idėjas, sumanymus, esame priklausomi nuo lėšų, kurias teatras turi pritraukti papildomai, t. y. planai ir sėkmė dažnai priklauso nuo mūsų projektų finansavimo, kurį skiria Lietuvos kultūros taryba, Telšių rajono savivaldybė ir kiti rėmėjai. Daug ką lemia ir teatro turimos techninės galimybės; kai kurie profesionalių teatrų spektakliai mūsų teatro scenoje negali būti parodyti, nes scena per maža.

– Kokie kolektyvai šio festivalio metu buvo atvykę į Telšius, kiek spektaklių bei kokius jie parodė, kurie iš jų sulaukė didžiausio žiūrovų dėmesio, geriausių Jūsų paties vertinimų bei kodėl?

– Šiomet festivalyje Mažeikių kultūros centro

Scena iš Mažeikių kultūros centro Juozo Vaičkaus Skrajojamojo teatro spektaklio „Medėja“, pastatyto pagal Ž. Anujį ir Euripidą (rež. Martynas Januška)

J. Vaičkaus Skrajojamasis teatras parodė spektaklį „Medėja“ pagal Ž. Anujį ir Euripidą (rež. M. Januška), Skuodo kultūros centro Žemaičių teatras – E. Untulio „Smūgis į paširdžius“ (rež. E. Untulis), Kretingos rajono kultūros centro Egidijaus Radžiaus teatras – J. Tumo-Vaižganto „Žemės ar moteries“ (rež. N. Gedminas), Šilalės kultūros centro muzikinio teatro kolektyvas – dviejų dalių

(Nukelta į 16 p.)

Scena iš Priekulės kultūros centro Ernsto Vilcherto teatro spektaklio „Urtė“, pastatyto pagal levos Simonaitytės romaną „Aukštųjų Šimonių likimas“ (rež. D. Savickis)

Scena iš Kretingos Egidijaus Radžiaus teatro spektaklio – J. Tumo-Vaižganto „Žemės ar moteries“ (rež. N. Gedminas)

muzikinę inscenizaciją (miuziklą) „Intrigų miestas“, pastatytą pagal V. Šekspyro kūrybą (rež. A. Kazlauskas), Priekulės kultūros centro Ernsto Vilcherto teatras – „Urtė“, pastatytą pagal I. Simonaitytės romaną „Aukštųjų Šimonių likimas“ (rež. D. Savickis), Klaipėdos Pilies teatras – T. Viliamso „Sebastianas“ (rež. A. Vizgirda),

Valstybinis Šiaulių dramos teatras – A. Špilevoj „Bagadelnia“ (rež. A. Špilevoj), Klaipėdos Jaunimo teatras – „Graži ir ta galinga: mimozos ir sirenos“ (jaunimo teatro kūrybinė grupė), Panevėžio Juozo Miltinio teatras – W. Russello „Moterims ir jų vyrams“ (rež. L. Kondrotaitė), Verkalės kultūros centro AT

teatras (Latvija) – „Rizikingas atvirumas prieš pusryčius“, pastatytą pagal M. P. Mervį, E. Vulfą, ir E. de Filipo (rež. I. Cerina), Mestijos kultūros ir meno centro teatras (Sakartvelas) – spektaklį „Betkili“, pastatytą pagal Svanevijos krašto mitologiją (rež. K. Bakuradze). Mūsų pačių, Telšių Žemaitės dramos teatras, parodė du premjerinius spektaklius: M. Faure „Velniškas pasiūlymas“ (rež. B. Tserediani) ir K. Harding „Dvi seserys“ (rež. D. Žilinskas).

Daugiausiai žiūrovų sulaukė Valstybinio Šiaulių dramos teatro spektaklis – A. Špilevoj „Bagadelnia“. Nors jis Telšių Žemaitės dramos teatre buvo rodomas jau ne pirmą kartą, žiūrovų atėjo daug ir tai gerokai nustebino.

Manau, kad festivalio programa turėjo atliepti kiekvieno mūsų teatrą lankančio žiūrovo, scenos mylėtojo poreikius. Kiekvienas jų turėjo galimybę spektaklius

Scena iš Valstybinio Šiaulių dramos teatro spektaklio – A. Špilevojaus „Bagadelnia“ (rež. A. Špilevoj)

rinktis pagal jų žanrą, tematiką, ten vaidinančius jiems žinomus aktorius ar spektaklių režisierius. Spektakliai buvo skirtingi, kiekvienas turėjo savito žavesio, todėl manau, kad žiūrovui atėjus pažiūrėti vieno pastatymo, viduje dažnai kildavo noras pamatyti ir kitus spektaklius.

– Kaip jau minėjote, festivalio metu Jūsų teatras žiūrovus pakvietė į du premjerinius spektaklius – M. Faure „Velniskas pasiūlymas“ (rež. B. Tserediani) ir K. Harding „Dvi seserys“, kurį režisavote Jūs pats. Ar šie spektakliai sulaukė tokio žiūrovų dėmesio, kokio tikėjotės, ir kaip šiuos pastatymus vertinate Jūs (kas pavyko, kas ne, kokių aktorių sukurtus vaidmenis vertinate geriausiai ir kodėl)?

– Spektaklis M. Faure „Velniskas pasiūlymas“ (rež. B. Tserediani) Telšių Žemaitės dramos teatre šį kartą buvo rodomas jau ne pirmą kartą, tačiau jis buvo premjerinis. Aktuali šio spek-

Scena iš Skuodo kultūros centro Žemaičių teatro spektaklio – E. Untulio „Smūgis į paširdžius“ (rež. E. Untulis)

taklio tematika. Iki festivalio dar ne visiems mūsų teatro gerbėjams buvo pavykę jį pamatyti, tad šį kartą žiūrovų atėjo daug (parteris buvo pilnas). Spektaklį žiūrėjo ir iš Sakartvelo atvykusi teatro trupė.

Mano paties režisuotas spektaklis (K. Harding „Dvi seserys“) buvo rodomas pirmą kartą, tad sulaukė didelio žiūrovų dėmesio (įprasta, kad Telšių Žemaitės dramos teatre vykstant premjeriniams spektakliams susirenka

gausus būrys mūsų bičiulių).

Spektaklį K. Harding „Dvi seserys“ pradėjome repetuoti dar prieš pandemiją laikotarpį. Šio spektaklio dramaturgija reikalauja didelio aktorinio meistriškumo, kurį bandėme pasiekti. Manau, kad aktorės Julija Kneitienė ir Rasa Stanevičiūtė sukūrė įdomius dviejų seserų – Anios ir Sonios – vaidmenis. Didžiulis iš-

(Nukelta į 18 p.)

Scena iš Šilalės kultūros centro muzikinio teatro kolektyvo dviejų dalių muzikinės inscenizacijos (miuziklo) „Intrigų miestas“, pastatyto pagal V. Šekspyro kūrybą (rež. A. Kazlauskas)

Scena iš Panevėžio Juozo Miltinio teatro spektaklio–W. Russello „Moterims ir jų vyrams“ (rež. L. Kondro-
taitė)

Scena iš Verkalės kultūros centro AT teatro (Latvija) spektaklio „Rizikingas atvirumas prieš pusryčius“, pastatytą pagal M. P Mervį, E. Vulfą ir E. de Filippo (rež. I. Cerina)

šūkis dviem aktorėm viso spektaklio metu išlaikyti žiūrovų dėmesį. Manau, kad Julija ir Rasa su tuo susitvarkė gana neblogai. Džiaugiuosi šiomis aktorėmis. Jos, negailėdamos savo laiko, kūrė vaidmenis, daug kuo prisidėjo prie jo pastatymo. Taigi, spektaklį vertinu teigiamai. Žinoma, premjerinis spektaklis – visada didžiulis išbandymas, prideda papildomo jaudulio, tačiau net neabejoju, kad ateityje rodant šį spektaklį aktorės scenoje jausis drąsiau ir pamatysime daugiau jų aktorinės laisvės.

Manau, kad ilgametės mūsų teatro aktorės Julijos Kneitienės aktoriniai gebėjimai, talentas jau seniai nieko nestebina. Malonu, kad su kiekvienu naujai pastatytu spektakliu, kuriame vaidina Rasa

Stanevičiūtė, matomas ryškus šios aktorės tobulėjimas. Pirmieji vaidmenys teatre dažniausiai būna epizodiniai. Šis spektaklis jai, kad ir ne pirmas, tačiau pirmas toks reikšmingas jos vaidmuo spektaklyje. Kūrybinis procesas, kurio metu ši aktorė kūrė Sonios vaidmenį, jai buvo nauja ir svarbi sceninė patirtis, kuri pasitarnaus kuriant naujus vaidmenis.

Šis spektaklis svarbus ir tuo, kad jis didikuotas aktorės J. Kneitienės garbingam jubiliejui, kurį minime šiemet.

– *Ar tokius festivalius kaip „TEATRAdimai“ galima pavadinti gera teatro mokykla tuose miestuose, rajonuose, kuriuose jie vyksta, gyvenantiems, kuriantiems teatralams? Ar po tokių festivalių praktikuojate jų aptarimus kolektyvuose, su kuriais dirbate?*

– Tokie festivaliai – puiki galimybė mūsų aktoriams, mums patiems, režisieriams, pasižiūrėti, ką ir kaip kuria kiti teatrai, kaip mes atrodome visame festivalio kontekste. Po kiekvieno spektaklio susiburiame teatro fojė ir trumpai aptariame tai, kas vyko scenoje. Manau, jog labai svarbu, kad tampame vertintojais to, ką pamatėme, kad diskutuojame apie tai, kas buvo gerai, o kas ne. Teatro žmogui tai dėkingas edukacinis momentas. Aš savo trupės nariams patariu pirmiausia pasistengti pamatyti tai, kas spektaklyje buvo gerai. Diskusijas dažniausiai pradėdame vieni kitų klausdami, ar spektaklis įtraukia, ar ne, aktorinė vaidyba jaudina ar ne, kaip spektaklio kūrėjai panaudojo esamas technines galimybes ir t. t.

Šio festivalio metu surengėme dvi kūrybines dirbtuves, skirtas mūsų aktoriams. Jas vedė režisierius Alvydas Vizgirda ir aktorė Margarita Bladženauskaitė. Tikiuosi, kad jų metu aktorių žinių bagažas padidėjo, kad užsiėmimai padėjo suprasti, kas yra teatras ir koks jis gali būti įvairus.

– *Analizuojant Telšių Žemaitės dramos teatro renginių kalendorių, į akis krenta tai, kad Telšių scenoje gana dažnai vaidina gastroliuojantys profesionalūs teatrai ir kad jų rodomi spektakliai beveik visada stipriai komerciniai, t. y. pagal savo žanrą, tematiką galintys pritraukti daug žiūrovų. Kiek tai daro įtaką Jūsų teatrui ir Jums pačiam planuojant būsimų, teatre statomų spektaklių, repertuarą?*

– Toks renginių kalendorius turbūt susidėlioja natūraliai. Žiūrovas pats atsirenka į kuriuos spek-

taklius eiti, o gastroliuojantys teatrai, manau, žino Telšių žiūrovą, koks žanras juos imponuoja ir kokią produktą čia galima atvežti. Esu pastebėjęs, kad į Telšių tetrą ateinantys žiūrovai yra daug kam imlūs.

Mes, planuodami naujų spektaklių pastatymus, žiūrime, kad į repertuarą traukiami spektakliai būtų skirtingų žanrų, temų, kad netaptume komedijas arba tik dramas kuriantis teatras. Peržiūrime teatro repertuare esančius spektaklius ir aiškinamės, kokių spektaklių poreikis žiūrovui yra didžiausias. Manau, kad toks požiūris neleidžia mums užmigti kūrybine prasme. Siekiame, kad teatro repertuaras būtų kiek tai įmanoma įvairesnis, kad žiūrovas kiekviename spektaklyje pamatytų kažką tai naujo.

– Festivaliai prasideda ir baigiasi, o darbas teatre tęsiasi. Kokie artimiausi Jūsų teatro ir konkrečiai Jūsų paties, Telšių Žemaitės dramos teatro vyriausiojo režisieriaus, planai?

– Festivalis baigiasi ir natūraliai grįžtama į įprastinį darbo ritmą – ruošiamės gastrolėms, repetuojame, tobuliname jau pastatytus spektaklius, kuriuos planuojame rodyti išvykose ar Telšių Žemaitės dramos teatre, apžiūrose. Iki šių metų pabaigos naujo spektaklio repetuoti nenumatyta, nes dar turime nebaigtų šių metų darbų: lapkričio mėnesį planuojama surengti aktorius Antano Nekrašiaus 50-ties

Scena iš Klaipėdos Pilies teatro spektaklio – T. Viliamso „Sebastianas“ (rež. A. Vizgirda)

metų kūrybinės veiklos Telšių Žemaitės dramos teatre vakarą-minėjimą, daug laiko atima ir įvairios ataskaitos, kurias po festivalių, metų pabaigoje turime parengti rėmėjams, institucijoms, kurioms įstaiga yra atskaitinga. Užbaigsime tuos darbus, praversime duris į būsimus metus ir... prasidės naujo kūrybinio darbo etapas – imsime statyti naują spektaklį. Koks jis bus, kol kas – paslaptis.

Dėkojame už pokalbį. Sėkmės Jums!

*Kalbėjosi ir interviu parengė Danutė Mukienė
Publikacijoje panaudotų nuotraukų autorius –
Mindaugas Drimba*

Sakartvelo Mestijos kultūros ir meno centro teatro spektaklio „Betkili“, pastatyto pagal Svanetijos krašto mitologiją (rež. K. Bakuradze) kūrybinė grupė